

Vastaus valtuustoaloitteeseen 1/2025: Aloite maksuttomien kuukautisvälineiden tarjoamisesta nuorille ja vähävaraisille Kirkkonummella

Kunnanvaltuusto 09.03.2026

100/06.01.03/2025

Päätösehdotus

Kunnanvaltuusto päättää pitää selostusosan mukaisen vastauksen valtuustoaloitteeseen 1/2025 riittävänä ja aloitetta loppuunkäsiteltynä.

Käsittely

<Aloita käsittelyn kuvaus tästä>

Päätös

Päätöshistoria

Kunnanhallitus 23.02.2026 § 46

Valmistelijat

hallintojohtaja Jaana Suihkonen
suunnittelija Joni Arola
etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi, puh. 09 29671 (vaihde)

Päätösehdotus

Kunnanjohtaja Sailas Virpi

Kunnanhallitus päättää

1

antaa selostusosan mukaisen vastauksen valtuustoaloitteeseen 1/2025 kunnanvaltuustolle ja ehdottaa, että valtuusto pitää vastausta riittävänä ja aloitetta loppuunkäsiteltynä.

2

tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös

Kunnanhallitus päätti yksimielisesti päätösehdotuksen mukaisesti.

Selostus

Anja Presnukhina jätti kunnanvaltuuston kokouksessa 3.2.2025 (§18) valtuustoaloitteen maksuttomien kuukautisvälineiden tarjoamisesta nuorille ja vähävaraisille Kirkkonummella. Valtuustoaloitteessa pyydetään selvittämään mahdollisuutta tarjota maksuttomia kuukautisvälineitä sekä saavutettavaa tietoa kuukautisista nuorille ja muille niitä tarvitseville.

Kirkkonummella opiskelevat nuoret saavat tietoa kuukautisista ennen kaikkea terveystiedon tunneilla. Tämän lisäksi nuoret voivat keskustella ja kysyä kuukautisista opiskeluhuollon terveystarkastuksissa tai varata erillisen tapaamisen keskustelua varten. Nuorien on myös mahdollista pyytää äkillisessä tilanteessa itselleen sopivia kuukautisvälineitä opiskeluhuollon koulu- ja terveydenhoitajilta. Tämä koskee Kirkkonummen oppilaitosten lisäksi koulutuskuntayhtymä Omnian toimipisteitä.

Maksuttomien kuukautisvälineiden jakamista on käsitelty aikaisemmin mm. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella, Vantaalla, Helsingissä, Espoossa ja Hämeenlinnassa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen aluevaltuusto päätti lokakuussa 2025 valtuustoaloitteen pohjalta järjestää maksuttomien kuukautisvälineiden jakamisen asunnottomille naisille. Varastoinnin ja jakelun toteuttaminen ei kuitenkaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen mukaan ole mahdollista järjestää Kirkkonummen alueen terveyskeskuksissa nuorille ja vähävaraisille.

Vantaan kaupunki päätti vuonna 2021, ettei se aio ryhtyä jakamaan maksuttomia kuukautisvälineitä, koska se ei kuulu kaupungin mukaan sen lakisääteisiin velvoitteisiin. Vantaan päätöksessä todetaan, että hygieniatarvikkeet (ml. kuukautissuojat) sisältyvät Kelan perustoimeentulotuen kautta katettaviin menoihin.

Helsingissä toteutettiin valtuustoaloitteen pohjalta Maksuttomat menkat - kokeilu vuoden 2022 syksyllä kolmen kuukauden ajan neljässä oppilaitoksessa. Kokeiluun ilmoittautui 753 oppijaa, joista 18 prosenttia kertoi jättäneensä ostamatta kuukautist tuotteita taloudellisista syistä ja kahdeksan prosenttia kertoi, ettei ollut voinut mennä oppilaitokseen, koska heillä ei ollut kuukautist tuotteita. Helsingin kaupungin jatkosuunnitelmista ei valitettavasti ole tietoa saatavilla.

Myös esimerkiksi Plan International Suomen vuonna 2023 teettämän kyselyn kuukautisköyhyydestä mukailevat Helsingin kaupungin ilmoittamia tuloksia.

Espoon kaupunginvaltuusto päätti olla järjestämättä kokeilua, jonka aikana kaupunki olisi jakanut kuukautisvälineitä Espoon kouluissa. Sen sijaan Espoo totesi, että kuukautisköyhyyden ehkäisy edellyttää valtakunnallisia ja kokonaisvaltaisempia toimenpiteitä, jotta voidaan varmistaa tehtyjen toimenpiteiden hallinnollinen selkeys, kustannustehokkuus ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus.

Jotta kuukautisvälineiden jakelu tavoittaisi oppilaitosten ulkopuoliset henkilöt, tulisi jakelua järjestää myös muualla kuin kouluissa. Sekä Helsingin kasvatus- ja koulutuslautakunta että Espoon kasvun ja oppimisen lautakunta ovat todenneet Skotlannissa käytössä olevan toimintamallin, jossa maksuttomien kuukautisvälineiden jakelu toteutetaan keskitetysti apteekkien kautta, olevan toimiva ratkaisu. Keskitetyn mallin etuna on myös se, ettei jakelua tarvitse järjestää usean eri tahon toimesta.

Helsingin lisäksi Hämeenlinna on ainoa esimerkki Suomesta, jossa on järjestetty maksuttomien kuukautisvälineiden kokeilu. Hämeenlinnassa aloitettiin syksyllä 2025 kaksivuotinen kokeilu, jonka aikana kuukautissiteitä ja tamponeja jaetaan Hämeenlinnan kaikkiin seitsemään yläkouluun. Kuukautisvälineitä jaetaan tyttöjen vessakoppeihin asennettavien jakelulaatikoista, joita on kouluissa 2-6 kappaletta. Kuukautissiteet maksavat 9 senttiä/kpl ja tamponit 26 senttiä/kpl, ja niitä on laskettu kuluvan 15 kpl/tyttö/ kk. Hämeenlinnan yläkouluissa on 1050 tyttöä, ja kokeilu tulee maksamaan n. 26 000 euroa lukuvuodessa. Kustannus on laskettu niin, että 60 % kuukautisvälineistä on kuukautissiteitä ja 40 % tamponeja. Kustannukset sisältävät myös vessoihin hankittavat jakelulaatikot.

Kirkkonummella opiskelee lukuvuonna 2025-2026 yläkouluissa noin 836 tyttöä (suomenkielinen ja ruotsinkielinen perusopetus). Lukioissa opiskelee 256 tyttöä. Tietoa siitä, kuinka moni kunnan asukas suorittaa parhaillaan ammattitutkintoa, ei ole saatavissa. Vuonna 2024 Kirkkonummella oli 13-29-vuotiaita nuoria naisia yhteensä 3 607.

Suuntaa antavan kustannusarvion voi laskea Hämeenlinnan kustannusarvion mukaan. Maksuttomien kuukautisvälineiden hankkimisen kustannukset Kirkkonummen yläkoulujen ja lukioiden osalta (1 092 henkilöä) olisivat noin 25 000 euroa lukuvuodessa. Tämän lisäksi kunnan tulisi hankkia jakelua varten erilliset jakelulaatikot. Edellä mainittuun summaan ei ole laskettu niitä henkilöitä, jotka eivät opiskele Kirkkonummella yläkouluissa tai lukioissa.

Kuukautisvälineiden yleinen jakaminen kaikille nuorille ei ole tarkoituksenmukaista, vaan maksuttomien välineiden tulisi kohdistua vähävaraisille nuorille, joiden tunnistamiseen kunnalla ei ole toimivaltaa tai välineitä.

Lisäksi on huomioitava, että kuukautist tuotteiden hankintaan, varastointiin ja jakeluun vaadittavat tehtävät eivät kuulu koulujen tai oppilaitosten ydintoimintoihin. Näiden tehtävien siirtäminen oppilaitoksille edellyttäisi merkittävää resursointia ja tilajärjestelyjä.

Valtakunnallinen jakelumalli esimerkiksi apteekkien kautta olisi hallinnollisesti selkeämpi, yhdenvertaisempi ja sosiaalisesti oikeudenmukaisempi tapa ehkäistä kuukautisköyhyyttä, sillä se turvaisi todennäköisemmin kuukautisvälineiden tasavertaisen saatavuuden kaikille.

Päätöshistoria

Kunnanvaltuusto 03.02.2025 § 18

Päätös	Kunnanvaltuusto toimittaa valtuustoaloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.
--------	--

Selostus	Anja Presnukhina jätti kunnanvaltuuston kokouksessa 3.2.2025 seuraavan valtuustoaloitteen maksuttomien kuukautisvälineiden tarjoamisesta nuorille ja vähävaraisille Kirkkonummella:
----------	---

"Kuukautisvälineiden puute koskee monia ihmisiä Suomessa. kuukautiset ovat edelleen monelle tabu eikä kuukautisiin liittyvistä asioista keskustella riittävän avoimesti. Julkinen sektori voisi tukea kuukautisterveyttä tarjoamalla suojia ja helposti saatavilla olevaa tietoa nykyistä paremmin.

Plan International Suomen keväällä 2023 julkaiseman tiedon mukaan jopa 14 prosenttia suomalaisista elää kuukautisköyhyydessä. 15-24 -vuotiaiden ikäryhmästä kuukautisköyhyys koskettaa jopa 72 prosenttia.

Vähävaraiselle ihmiselle kuukautisvälineisiin kuluva summa voi muodostaa merkittävän osan kuukauden tai viikon budjetista. Terveysiteet ja tamponit maksavat käyttäjälle kuukaudessa muutamasta eurosta yli kymmeneen euroon. Kestosuojat, kuten kestoiteet ja kuukupit, tulevat pitkällä

aikavälillä halvemmiksi, mutta ovat ostohetkellä kalliita. Kenenkään ei tulisi joutua valitsemaan käyttääkö rahansa ruokaan vai kuukautisvälineisiin.

Kuukautisköyhyyteen puuttumisesta on olemassa esimerkkejä maailmalta ja Suomesta. Esimerkiksi Skotlanti on päättänyt tarjota maksuttomia terveyssiteistä ja tamponeja niitä tarvitseville. Suomessa Helsinki on päättänyt aloittaa kuukautissuojien jakamisen oppilaitoksissa.

Kirkkonummen tulee seurata Helsingin esimerkkiä kuukautisköyhyyteen liittyvän tabun rikkomisessa ja turvata kaikille oikeus hyviin kuukautisiin taloudellisista resursseista riippumatta. Maksuttomia kuukautisvälineitä tulisi olla tarjolla kouluissa, terveyskeskuksissa ja sosiaalipalveluissa, jotta ne ovat helposti ihmisten saatavilla. Samalla voidaan edistää gynekologista terveyttä tarjoamalla tietoa kuukautisista ja gynekologisista sairauksista.

Me allekirjoittaneet valtuutetut pyydämme että Kirkkonummi selvittää mahdollisuutta tarjota maksuttomia kuukautisvälineitä sekä saavutettavaa tietoa kuukautisista nuorille ja muille niitä tarvitseville. Suojien tulee olla satavilla niin, ettei niitä tarvitsevan sukupuoli tule suojia noutaessa kyseenalaistetuksi.

Kirkkonummella 3.2.2025”

Valtuustoaloitteen allekirjoittivat Anja Presnukhina, Maarit Orko, Sanni Jäppinen, Kari Saari, Saara Huhmarniemi, Reetta Hyvärinen, Minna Hakapää, Anna-Mari Toikka, Ville Salminen, Tuovi Ronkainen, Sini Felipe, Kati Kaihlaranta, Johanna Fleming, Ronja Karkinen, Martin Valtonen, Mathilda Björkqvist, Jenny Mäkinen ja Patrik Lundell.